

AVOKATI I POPULLIT

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Seksioni për Mbrojtjen dhe Promovimin e të Drejtave të Fëmijëve

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot.
Nr. Dok. 202002260/2

Tiranë __17__/_4__ /2020

Lënda: Sugjerojmë mbrojtjen e fëmijëve/nxënës të arsimit parauniversitar gjatë procesit të mësimit online në periudhën e pandemisë

Drejtorisë Rajonale Arsimore Durrës

Drejtorisë Rajonale Arsimore Korçë

Drejtorisë Rajonale Arsimore Fier

Drejtorisë Rajonale Arsimore Lezhë

Të nderuar,

Duke uruar të jeni mirë me shëndet, në këtë periudhë të vështirë që po kalon vendi, si pasojë e Covid -19, më lejoni që, në emër të Avokatit të Popullit, në cilësinë e Komisionerit për Mbrojtjen dhe Promovimin e të Drejtave të Fëmijëve, t'Ju parashtrojmë, si më poshtë vijon:

Kushtet e vetëizolimit, me qëllim garantimin e shëndetit të popullatës, na përballën edhe me një qasje të re, atë të të punuarit *online* nga shtëpia, praktikë pune kjo, e ndjekur nga shumë institucione shtetërore, në funksion të përmbushjes së detyrave dhe përgjegjësisë të tyre.

Një ndër praktikat e mira të punës, e ndjekur edhe nga institucionet tona homologe, është monitorimi *online* i shqetësimeve dhe ankesave që paraqesin qytetarët, kryesisht kategoritë më në nevojë, si dhe për të mbështetur sadopak kategoritë më të prekura, siç janë fëmijët.

Në vijim, sqarojmë, se në këtë situatë pandemie, sfidat e të gjitha institucioneve shtetërore, për të përmbushur me sukses detyrat dhe përgjegjësitë e tyre, në përputhje me Kushtetutën dhe legjislacionin në fuqi, janë të ndryshme dhe të pahasura më parë. Këtu përfshijmë padyshim edhe procesin e mësimin *online*, që po zhvillohet anembanë vendit, si dhe në rang global.

Qendra për Progres Rinor në Kukës, parashtror një ankesë në institucionin tonë, objektin e së cilës, më lejoni, t'ua parashtror si vijon: “.....publikimi i të dhënave dhe imazheve të nxënësve në *website*-t e shkollave në internet pa filtra sigurie. Ndonëse qëllimi i përdorimit të teknologjisë dhe internetit në këtë situatë është në funksion të edukimit, mosrespektimi i rregullave për përdorimin e sigurt të internetit është kthyer në një problem serioz, për sa i përket ruajtjes së privatësisë së fëmijëve në internet. Pothuajse, çdo shkollë 9-vjeçare dhe e mesme në këtë qytet, publikon në mënyrë të vazhdueshme imazhe dhe të dhëna për nxënësit, pa përdorur filtra sigurie, përpara se t'i publikojnë në internet...”.

Duke marrë shkas nga ky rast, e konsiderojmë të rëndësishme, që problematikën t'a trajtojmë për ndërmjetësim dhe për ndërhyrjet e nevojshme, në shkallë kombëtare.

Sikundër, kemi vijuar të adresojmë vlerësimin e nevojave aktuale për mbarëvajtjen e procesit të mësimin *online*, do t'u sugjeronim marrjen e masave konkrete, në përputhje me problematikën e evidentuara gjatë kësaj periudhe dhe, në funksion të situatës. Për më tepër, si rezultat i masave të kufizimit, fëmijët qëndrojnë gjithnjë e më shumë në internet dhe, kuptueshëm, në varësi të mediave sociale, për qëllime të edukimit ose edhe argëtimit, apo të tjera me karakter social (ruajtja e kontakteve me miqtë), etj.

Pa diskutim, që prindërit dhe kujdestarët e tyre ligjorë, që kujdesen për fëmijët në kushtet e izolimit, duhet të mbështeten në përballimin e sjelljes së tyre emocionale gjatë kësaj situatë të emergjencës COVID-19. Disa nga rreziqet kryesore ndaj fëmijëve-nxënës, janë rreziqe të përdorimit të papërshtatshëm të teknologjisë, mungesa e privatësisë, ndarja ose postimi i informacionit të rremë për veten ose të tjerët. Këto lloj sjelljesh e vendosin në rrezik privatësinë e tyre.

Në këtë kuptim, institucionet arsimore, duhet të rrisin përpjekjet për komunikim, të cilat duhet të synojnë rritjen e ndërgjegjësimit të të rriturve, për masat që ata mund të ndërmarrin për të mbrojtur fëmijët e tyre,

ndërkohë që lundrojnë e mësojnë në internet. Të mësuarit përmes platformave *online* dhe aksesit në internet, si dhe transmetimi i mësimit *online* në një ndër kanalet e Televizionit Publik Shqiptar, është një qasje e re e të nxënësve dhe edukimit, për të gjithë nxënësit në territorin e RSH-së.

Sigurisht, është e rëndësishme, që të vepohet në mënyrë parandaluese, duke rritur ndërgjegjësimin e tyre mbi rreziqet e mundshme dhe pasojat afatgjata të ndarjes së informacionit personal në internet. Fëmijët duhet po ashtu, të jenë në gjendje të identifikojnë, kuptojnë dhe përballen me përmbajtje të dëmshme. Për më tepër, duhet të informohen më shumë mbi të drejtat e njeriut, përfshirë këtu të drejtën e shprehjes dhe të drejtën për privatësi, por edhe të drejtat e të tjerëve, të cilat duhet t'i respektojnë dhe të tregojnë kujdes për të mos i dëmtuar. Privatësia është ngushtësisht e lidhur me sigurinë. Privatësia *online* është një nga çështjet më komplekse etike dhe ligjore, që kanë lidhje me internetin.

Bazuar në urdhrin nr.101, datë 1.04.2020, të ministrit të Arsimit, Sportit dhe Rinisë, institucionet arsimore publike dhe jopublike do të qëndrojnë të mbyllura deri në përfundim të situatës pandemike të shkaktuar nga virusi COVID-19, ndërkohë që procesi mësimor vijon në kushte shtëpie. Për organizimin e mësimit në kushte shtëpie, MASR ka përgatitur dhe shpërndarë një udhëzues të veçantë, që orienton drejtuesit e institucioneve arsimore dhe mësuesit, për të vijuar mësimin në distancë me nxënësit e tyre.

Institucioni i Avokatit të Popullit, duke mirëkuptuar kushtet e telepunës për të gjithë nëpunësit dhe punonjësit e administratës shtetërore, adreson shqetësimin e mësipërm. Nevojat dhe shqetësimet e të miturve për arsim, janë në të njëjtën linjë me domosdoshmërinë e mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve dhe, në kë kuptim, kërkojnë ndërhyrje të menjëhershme. Kjo, edhe në zbatim të parimit të mbrojtjes së interesit më të lartë të fëmijëve.

Të gjithë së bashku duke bashkëpunuar, bashkërenduar dhe koordinuar punën, me qëllim evidentimin e problematikave dhe zgjidhjen e tyre brenda fushës së veprimtarisë dhe në përputhje me legjislacionin në fuqi, të përpiqemi, t'a përballojmë me sukses situatën e pandemisë, mbështetur në respektimin tërësor të të drejtave të fëmijëve në Shqipëri.

Detyrimet e Konventës së Kombeve të Bashkuara “Për të drejtat e fëmijës” duhen zbatuar për të gjitha aspektet e jetës së fëmijëve, duke filluar nga mbijetesat e mirëqenia e tyre, zhvillimi dhe mbrojtja e tyre, dëgjimi i zërit të tyre, por edhe për hapësirat ku banojnë, duke përfshirë këtu edhe mjedisin digjital.

Ndërsa, kjo gjeneratë e fëmijëve dhe të rinjve sot, me të vërtetë jeton në epokën digjitale, ne përballemi me një sfidë të rëndësishme: të sigurojmë që të drejtat e tyre të mbrohen e respektohen në mjedisin dixhital¹[1].

Në mënyrë që procesi i mësimit të fëmijëve të kryhet në një mjedis të qetë, në kushtet e pandemisë dhe të izolimit, si një qasje e re për të gjithë, duke garantuar të drejtën e tyre për t'u arsimuar, nëpërmjet mësimit *online*, mbështetur në interesin më të lartë të fëmijës dhe, në zbatim të ligjit nr.18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës” sugjerojmë:

marrjen e masave, për verifikimin e situatës, në të gjitha shkollat, për të rritur ndërgjegjësimin për rreziqet e internetit të pasigurt e të pakontrolluar, ndaj fëmijëve;

ruajtjen e privatësisë dhe imazheve të fëmijëve-nxënës, gjatë procesit të të mësuarit *online*, dhe mbajtjen e lidhjeve, ndërmjet mësuesve dhe prindërve në këtë kontekst, si konsideratë mjaft thelbësore;

forcimin e punës për përsosjen e marrëdhënieve mësues-fëmijë/nxënës: marrëdhënie bashkëpunimi për arritjen e realizimit të objektivave të përbashkëta, ku një ndër të rëndësishmit është edhe parandalimi i çdo forme shkeljeje të të drejtave të tyre, edhe në këtë periudhë të pazakontë pandemie;

forcimin e sistemit të monitorimit dhe vlerësimit të respektimit të të drejtave të fëmijëve dhe vendosjen e të drejtave të fëmijëve në zemër të vullnetit e të procesit të mësimdhënies;

aplikimin e një metodologjipepedagogjie e didaktike, të bazuar në të drejta, për të siguruar, që fëmijët dhe të rinjtë, të mësojnë në një mjedis ku respektohen këto të drejta.

Ndaj, është detyrë e të gjithëve së bashku, që të përpiqemi në drejtim të forcimit të punës, për të ndërtuar një marrëdhënie bashkëpunimi për arritjen e realizimit të objektivave të përbashkëta, për një proces mësimdhënieje *online*, sa më cilësor, që siguron një shtrat të shëndetshëm, për funksionimin e metodave aktive krijuese në edukim e arsimim.

¹ Rekomandimi i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës CM / Rec (2018) mbi Udhëzimet për respektimin, mbrojtjen dhe përmbushjen e të drejtave të fëmijës në mjedisin dixhital CM/Rec(2018)7 4 Korrik 2018

Për sa më sipër, do të vlerësonim dërgimin e një informacioni, lidhur me masat e reflektimit institucional, brenda një afati të arsyeshëm e ligjor.

Duke Ju falënderuar për mirëkuptimin dhe, në vijim të bashkëpunimit midis institucioneve tona, për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të fëmijëve, përgëzojmë të gjithë mësuesit dhe stafet pedagogjike të arsimit parauniversitar publik në rajonin tuaj për përkushtimin, solidaritetin dhe gjetjen e zgjidhjeve, për qasjen sa më shumë të dijes e mësimeve tek nxënësit gjatë periudhës së pandemisë.

KOMISIONER

NEJLA PEKA